

Info om service- signalhundar

Svenska Service- och Signalhundsförbundet (SoS) är en ideell risktäcktande icke vinstdrivande organisation som finns till för att funktionsförhindrade av olika slag skall kunna få en fyrbent assistent.

Föreningens mål är att hjälpa personer med funktionshinder att utbilda sina hundar till hjälpare i vardagslivet.

SoS-hundar i tjänst har, liksom ledarhundar för synskadade, tillträde till platser som normalt inte är tillåtna för hundar att vistas på t.ex. serveringslokaler, apoteket m.fl.

Lagstiftning och ordningsstadgar

SoS-hundar har precis som ledarhundar dispens från livsmedelslagen hos Svenska Statens Livsmedelsverk, SLV.

SoS-förbundet arbetar också aktivt för att alla kommuner i Sverige ska ändra i sina *lokala ordningsstadgar* så att även service- och signalhundar, och inte bara ledarhundar, har dispens att vistas på annars otillåtna platser.

Olika kommuner har olika lokala ordningsstadgar, det varierar alltså från kommun till kommun vilka platser hundar är tillåtna respektive otillåtna på.

SoS-förbundet arbetar hela tiden med att förbättra hundarnas status så att friheten ökar för förarna att ta sig till de platser de vill och behöver.

När hunden jobbar

När hundarna arbetar bär de så kallade tjänstehundstäckan med texten servicehund respektive signalhund på. Täcket är en signal till hunden att den arbetar, men är samtidigt en signal till omgivningen att hunden inte får störas.

När hunden är under utbildning till service- eller signalhund har hunden ett **rött** utbildningstäck som visar att hunden jobbar/tränas. Efter avklarad examen får hunden byta det röda utbildningstäck till ett **gult** tjänstehundstäck som talar om att hunden är godkänd service- respektive signalhund och att den är i tjänst.

Förutsättningar

- Alla raser kan provas in till utbildningen till service- och signalhundar.
- Genomsnittlig utbildningstid är 1 år.
- Det kostar i genomsnitt 30.000:- att utbilda en service-/signalhund.
- Föraren, det vill säga hundägaren, äger sin hund själv och står för alla vanliga omkostnader i samband med hundägandet.
- Föraren tränar själv sin hund under hela utbildningstiden och får regelbundet handledning av en av förbundet specialutbildad SoS-instruktör.

- Utbildningen går till så, att föraren gör inprovning med sin hund när hunden är 1-3 år. Därefter sker träning med hjälp av SoS-instruktör och ekipaget genomgår en förarutbildning tillsammans med andra blivande service-/signalhundsekipage. Drygt 1 år efter inprovning genomgår de ett examensprov som de måste klara för att hunden ska bli godkänd service/signalhund.
- Efter examen gör ekipagen årsprov varje år hunden är i tjänst, där förbundet kontrollerar så att hunden bibehåller sina kunskaper.
- När hunden fyller 10 år pensioneras den avsett arbetskapacitet.

Olika assistanshundar

Servicehunden tränas att hjälpa sin rörelsehindrade ägare med praktiska saker i vardagslivet. Det kan vara att t.ex. plocka upp saker från golvet, öppna och stänga dörrar, trycka på knappar till dörröppnare och belysning, hjälpa till att ta av kläder, kasta skräp i papperskorgen, betala i kassan i affären eller spola på toaletten. En viktig uppgift för många av servicehundarna är att de kan larma någon om det händer ägaren något, t.ex. om ägaren trillat ur rullstolen så kan hunden springa och hämta hjälp.

Signalhunden är sin döva/hörselskadade ägares "öron" och tränas till att markera ljud på olika sätt. Det kan t.ex. vara att markera att dörrklockan ringer, brandlarmet tjuter, väckarklockan ringer, vattnet kokar över på spisen, babyn gråter eller att någon ropar förarens namn.

Medicinskt alarmerande hundar utbildas för personer med diabetes eller epilepsi. Diabeteshunden tränas att markera när förarens blodsocker inte är som det ska vara. Det gör att föraren kan äta eller ta insulin i god tid och slipa bli sjuk och hamna i koma. Hunden kan även hämta blodsockerförhöjande tabletter till föraren på eget initiativ. Epilepsihunden tränas att larma matte/husse när anfall är på gång. (Se artikeln om Britta och Atlas.)

Kostnad

Ännu ges inga statliga medel till utbildning av service- och signalhundar så som sker för ledarhundar. SoS-förbundet står därför helt på egna "tassar" och är således mycket beroende av sponsorer, gåvor och medlemsavgifter. Man kan även bli fadder åt ett ekipage under utbildning.

Förbundet är medlem i **ADEu** (Assistance Dogs Europe), som är en europeisk paraplyorganisation för assistanshundsorganisationer. ADEu arbetar med kriterier för utbildning av assistanshundar, rätten för förarna att ha sina hundar med överallt m.m.

I Europa är Svenska Service och Signalhundsförbundet unikt, eftersom det drivs gemensamt av förare med funktionshinder och specialutbildade instruktörer.

Sammanställd av Kirsten Wretstrand

Källa:

Hemsidan för SoS-förbundet

www.soshund.se

Britta och Atlas

VI HAR TAGIT EXAMEN !!!

Ni kommer kanske ihåg Atlas & Britta, det första ekipaget som provat in till SERVICEHUND för epilepsi. De klarade inprovningen som var i närheten av Skara och fick sitt röda servicehundtäck. På det står det servicehund under utbildning. Man är väldigt stolt när hunden får bära det. Därefter klarade vi av förarutbildningen utan problem. Den skedde också i närheten av Skara på Flämslätt kursgård.

Träningen gick bra tillsammans med instruktör Kerstin Jonsson. Eftersom vi är det första ekipaget där föraren har epilepsi så fick vi tillsammans arbeta fram hur vi skulle träna, och vad som var viktigast att Atlas skulle kunna. Det finns grundregler för vad alla Servicehundar måste kunna, men varje ekipage är unikt och varje förare kan behöva hjälp med något speciellt.

Närheten till matte gör att Atlas kan larma om att ett anfall är på väg att bryta ut. Hur han kan känna det vet man inte med säkerhet, eftersom det är ett område som inte är så mycket forskat kring. Atlas och jag är med som pilotfall i ett forskningsprojekt angående hur hundar kan ha den förmågan.

Om ett anfall är på väg ska Atlas se till att jag sätter mig ner, så att jag inte skadar mig i fallet. Han krasar på benet, tar mycket tydlig ögonkontakt och sen så hämtar han hjälp. Han krasar på min "magväska" där jag har medicin och en lapp som det står vad man ska göra. Det här har han gjort många gånger. Flera gånger har jag missat hans varningar, men nu börjar jag att bli bättre på att läsa av honom.

Britta med Atlas med RÖTT täcke.

Den första september var jag och Atlas på Nordiska Epilepsidagen i Stockholm. Jag berättade om hur det fungerar med Atlas och svarade på frågor. Atlas fick visa lite vad han kan, bl.a. att hämta telefonen när den ringer. När vi skulle åka hem fick vi problem med att taxin inte kom som den skulle. Jag blev trött och plötsligt varnade Atlas mig mycket tydligt. Jag satte mig ner och då krasade han på min väska. Han gav sig inte förrän att jag hade tagit en tablett och sen vände han sig så att jag kom åt vattnet som han har i fickan på sitt täcke. Så låg han med huvudet i mitt knä, allt var lugnt och tryggt. Till sist kom taxin och jag behövde inte

Atlas är publikfavorit på torget.

åka till sjukhus. Det finns många episoder som jag skulle kunna berätta om. Jag gör det gärna vid ett senare tillfälle.

Den 28 april skulle jag och Atlas ta examen. Jag och vår instruktör Kerstin Jonsson visste att Atlas skulle klara allt utan problem. Jag ordnade med riksfärdtjänst och Kerstin fick följa med som ledsagare. Examination skulle ske i Varberg och vi skulle bo på Rödlis vandrarhem.

Vi åkte Taxi till Stockholms Central och därefter X2000 till Göteborg. Från Göteborg tog vi ett annat tåg till Varberg där en taxi mötte oss och tog oss till Rödlis. En mycket lång resa som var väldigt tröttsam för mig, men för Atlas gick resan bra.

Vi kom fram lite senare än de andra. Ingen bra början för mig. Alla hade fått sina rum och instruktioner om hur examen skulle gå till. De satt och åt, och vi kände oss verkligen välkomna. Det är ett härligt gäng som vi tillhör.

Atlas varnade redan när jag satt vid bordet, men vad då? Inte kunde jag gå och lägga mig och vila när vi nyss hade kommit och proven skulle börja.

Jag mins bara en del av lördagen, men vet vad de andra har berättat. Jag skulle låtsas få ett "EP" anfall. Atlas var inte så intresserad av att hämta hjälp, vi hade ju nyss kommit och det fanns både hästar, getter och höns alldeles bredvid, massor med intressanta lukter, men han hämtade hjälp. Så får jag ett riktigt epilepsianfall och Atlas börjar genast jobba. Han hämtar alla inom 5 meters håll och ser till att de verkligen kommer med. Han visar på att jag måste få min medicin.

På lördagen får jag tre stora anfall och tar totalt ca 60 mg stensolid (man bör inte ta mer än 20 mg i öppen vård). Atlas hämtade allt jag behövde, inkl. telefonen när den ringde i min väska. Men när han skull apportera så ville han inte. Jag var mycket dålig och otroligt påverkad av stensoliden och anfällen. Jag vet att han kan och tycker om att apportera, så jag kastade iväg min medicinburk, och den hämtade han. Han ville bara apportera det som han tyckte att jag behövde.

Han låg inte plats med de andra hundarna utan var kvar hos mig hela tiden. Ingen har tidigare examinerat en epilepsihund, så det stämde inte alls med vad han skulle göra. Naturligtvis så förstod vår instruktör att Atlas arbetade.

Vi satt alla (jag har inget minne av det) och hade det mysigt på kvällen. Atlas larmade mig, men jag reagerade inte. Då går han till Kerstin tar tydlig kontakt med henne och hon ger mig mer stensolid. Jag får ett anfall och somnar i soffan. Atlas ligger hos mig i soffan. Ägaren till kursgården kommer och frågar om vi brukar ha hundarna i soffan. Kerstin talar om att han arbetar, och ägaren blir riktigt röd.

Jag minns inget av hur jag kom i säng m.m. Däremot kommer jag ihåg att jag lade ut Atlas fäll och gav honom vatten.

På söndagen skulle vi avsluta examen i Varbergs centrum. Jag var väldigt dålig och ignorerade alla Atlas varningar. Min enda tanke var att vi måste klara examen. Jag vet att han kan allt.

Atlas ville INTE gå in i centrum och han tog t.o.m. tag i mitt byxben. Men jag insisterade och fick honom att gå in. Han skulle ligga bredvid de andra hundarna, med störning i 5 minuter. Men han lämnade mig inte. Jag får en serie mycket svåra anfall, som inte vill sluta utan bara accelererar. Det blir ambulans till Varbergs sjukhus där jag måste sövas ner för att få anfällen att sluta. Jag blir kvar på Varbergs sjukhus i 10 dagar och får sedan åka ambulans hela vägen till Karolinska sjukhuset i Stockholm.

Det här var mycket jobbigt för mig, men jag har underbara kamrater som kom och hälsade på mig. De berättade hur duktig Atlas hade varit och att han borde ha fått ett täcke i guld. Jag fick veta att vi kommer att få göra om examinationen.

Den 5 oktober kom tre examinatoreer och en forskare hem till mig. Jag fick göra examen på hemmaplan. Det gick utmärkt. Vi klarade ALLT! UNDERBART!

Man har ingen erfarenhet av att examinera epileptikerhundar, så det finns en hel del som man inte har känt till eller tänkt på. Man kan faktiskt inte riskera livet på föraren vid

examinationen. Därför kommer en hel del att ändras angående examen för epileptiker.

Nu är Atlas, **Mild-Kachina's Atlas Olympia Gold S57109/2004** Europas första Servicehund för epilepsi. Han är en civil tjänstehund, en Certifierad assistanshund. Han har fått sitt GULA tjänstetäcke och så fick han en liten studentmössa runt halsen i ett gul/blått band.

Atlas kommer att få göra ett årligt prov, så att man ser att han bibehåller sina kunskaper. Vidare måste jag även lämna in ett veterinärintyg varje år. När han blir 10 år kommer han att pensioneras.

Men framför allt är han min trygghet, min livräddare och vän. Som jag MÅSTE lyssna på.

Britta Blomqvist

Britta med Atlas med sitt fina GULA täcke.

Kommentarer:

Britta har tillsammans med Atlas och instruktören Karina Jonsson blivit nominerade till "Gulddjurspriset" av epilepsiföreningen i Stockholm. Det är Europeiska epilepsiföreningen som delar ut priset till någon som gjort framsteg för epileptiker.

För Britta betyder Atlas att hon numera inte ses som den där som ofta blir så dålig och måste åka ambulans utan som den med den där duktiga och vackra collien. Hon kan nu tala om sitt handikapp och blir accepterad på ett helt annat sätt.

Vill du läsa med om Britta och Atlas?

Ta en titt på Brittans hemsida:

<http://www.piczo.com/nijma?cr=4&rfm=>